

Ensihoidon palvelutasopäätöksen toteuma 2024

Versio 1.0

Itä-Suomen aluehallintovirasto, lähetetty 20.2.2025
Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta 19.2.2025 § 8

Sisällysluettelo

1	Tausta	2
2	Palvelutasopäätöksen sisältämät tavoitteet potilaan tavoittamisajasta vuonna 2024	3
3	Toteuman tunnusluvut 2024	3
4	Yhteenveto.....	7

LIITTEET

Liite 1 Ensihoidon palvelutasopäätös 2024-2027

Tekijä

Matias Inkala, ensihoidon vastuulääkäri, 24/7 akuuttikeskus

Päivi Heikkinen, ensihoidon palvelupäällikkö, ylihoitaja 24/7 akuuttikeskus

1 Tausta

Ensihoitoa on äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan kiireellisen hoidon antaminen ja tarvittaessa potilaan kuljettaminen tarkoituksenmukaiseen hoitoyksikköön. Terveysdenhuoltolaissa (1326/2010) ensihoitopalvelu määritellään terveydenhuollon toiminnaksi. Terveysdenhuoltolain (1326/2010) sekä ensihoitopalvelusta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (585/2017) mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän eli nykyisin hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa ensihoitopalvelu. Hyvinvointialueet voivat päättää ensihoitopalvelun tuottamisesta noudattaen, mitä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä annetussa laissa ja pelastuslaissa (3679/2011) säädetään. Kansanterveyslain (66/1972, 2§) ja erikoissairaanhoitolain (1062/1989, 5§) mukaan kansanterveystyön ja erikoissairaanhoidon yleinen ohjaus, suunnittelu ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle (STM).

Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä yhdessä muodostavat alueellisesti toimivan kokonaisuuden sekä mahdollistaa saumattoman yhteistyön päivystystoiminnan, hätäkeskuksen, pelastustoimen, poliisin sekä muiden viranomaisten ja toimijoiden, esimerkiksi kolmannen sektorin kanssa. Hyvinvointialueiden tulee laatia terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 § mukaan ensihoidon palvelutasopäätös, jossa määritellään ensihoitopalvelun järjestämistapa, palvelun sisältö, ensihoitopalveluun osallistuvilta edellytetty koulutus, YTA ensihoitokeskuksen valmistelemat tavoitteet ajasta, jossa väestö tavoitetaan, ja muut alueen ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset seikat. Palvelutasopäätöksessä on määriteltävä ensihoitopalvelun sisältö siten, että palvelu toteutetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti ja siinä otetaan huomioon ensihoidon ruuhkatilanteet sekä yhteistyöalueen resurssit. Liitteenä aluevaltuuston (12.12.2023 § 94) hyväksymä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ensihoidon palvelutasopäätös vuosille 2024-2027 (liite 1). Aluevaltuusto päätti kokouksessaan (11.12.2024 § 86) avata ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksen 2024-2027 päivitykseen strategisen uudistusohjelman toimenpiteiden mukaiseksi. Näin ollen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ensihoidon palvelutasopäätös päivitetään vuoden 2025 aikana.

Sosiaali- ja terveysministeriön ensihoitopalvelusta antaman asetuksen (585/2017) mukaan on hyvinvointialueen ensihoitopalveluja järjestäessään seurattava ja tuotettava tunnuslukuja ensihoitopalvelun toiminnasta palvelutasopäätöksen toteutumisen ja toiminnan tuloksellisuuden arvioimiseksi myös aluehallintovirastolle. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ensihoitopalvelun palvelutasopäätös on laadittu noudattamalla em. ohjeistusta. Ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksessä on määriteltäviksi aikataavoitteet potilaiden tavoittamisesta riskialueluokittain. Tavoittamisajat on laadittu Itä-Suomen yhteistyöalueella yhteneväisesti. Toteuman seuranta painottuu potilaiden tavoittamisaikoihin. Sosiaali- ja terveysministeriön palvelutasopäätöksen laatimiseksi antaman ohjeen (2017:14) mukaan potilaan tavoittamisen enimmäisaikaa ei voida sitovasti määrittää kaikissa olosuhteissa, kuten esimerkiksi vesialueilla tai tiettömien taipaleiden takana maastossa. Myös ennakoimattomissa ensihoidon ruuhkatilanteissa ja erityistilanteissa tavoittamisviiveet kasvavat. Pohjois-Karjalassa ensihoidon toimintaympäristössä on tunnusomaista tehtävien keskittyminen ydintaaajaman ulkopuolisiin riskialueluokkiin.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella ensihoito kuuluu pelastustoimi ja turvallisuuspalveluiden toimialueelle. Itä-Suomen yhteistyöalue (YTA) järjestää asetuksen (585/2017) mukaisen ympärivuorokautisen ensihoitolääkärin päivystyksen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Siun soten terveys- ja sairaanhoitopalvelujen 24/7 akuuttikeskuksessa on ensihoitopalvelun johtamisen ja kehittämisen tehtävissä ensihoidon vastuulääkäri sekä

ensihoidon palvelupäällikkö. Palvelutason toteutumista seurataan muun toiminnan- ja talouden seurannan ohessa kvartaaleittain (Q1-Q4).

2 Palvelutasopäätöksen sisältämät tavoitteet potilaan tavoittamisajasta vuonna 2024

Tavoittamisviiveet lasketaan tehtävän vastuun siirtymisestä hätäkeskuslaitokselta ensihoitopalvelulle eli hälytyksestä siihen, kunnes ensimmäinen yksikkö on saapunut kohteeseen. Tavoittamisajat kuvaavat palvelujen saatavuutta riskiluokan päivittäistehtävissä. IS YTA ensihoitokeskus on linjannut (21.8.2023) tavoittamisviiveet IS yhteistyöalueelle vuodelle 2024 taulukon 1 mukaisesti.

TAULUKKO 1. Potilaan tavoittamisajat ensihoitopalvelussa Itä-Suomen yhteistyöalueella vuonna 2024.

RISKIALUELUOKKA	AB mediaani	AB 90 %	C 90 %	D 90 %
Ydintaajama	8 min	12 min		
Muu taajama	10 min	25 min		
Asuttu maaseutu	20 min	35 min		
Kaikki alueet			30 min	120 min

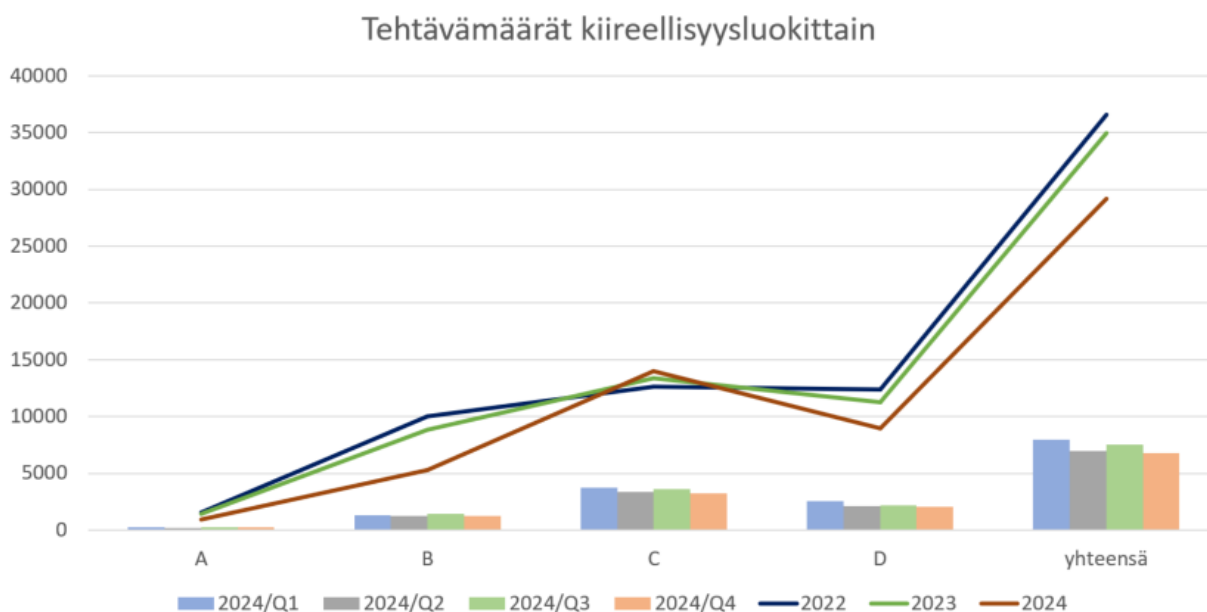
3 Toteuman tunnusluvut 2024

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ensihoitopalvelun tunnusluvut on koottu THL:n kautta saadusta ensihoitopalvelun toisiotiedosta, CGI:n tuottamasta raportointijärjestelmästä sekä Codea, KEJO ja ERICA järjestelmistä. Toukokuun alusta lähtien myös kaikki ensihoitopalvelun suorittamat tukitehtävät ovat kirjattuna KEJOn kautta, jolloin ne näkyvät myös ERICA järjestelmässä. Alkuvuoden osalta tukitehtävien tilastointi on Codea järjestelmän kautta.

TAULUKKO 2. Hätäkeskuksen välittämien tehtävien jakautuminen riskialue- ja kiireellisyysluokan mukaan vuonna 2024 (CGI)

77	A	B	C	D	Yhteensä
Ydintaajama	155	613	1751	1835	4354
Muu taajama	571	3481	9345	5570	18967
Asuttu maaseutu	229	1064	2679	1439	5411
Muut alueet	13	122	199	85	419
Yhteensä	968	5280	13974	8929	29151

TAULUKKO 3. Hätäkeskuksen kautta välittämät tehtävät kvartaaleittain vuonna 2024 sekä vuosien 2022, 2023 ja 2024 kokonaismäärät (CGI).

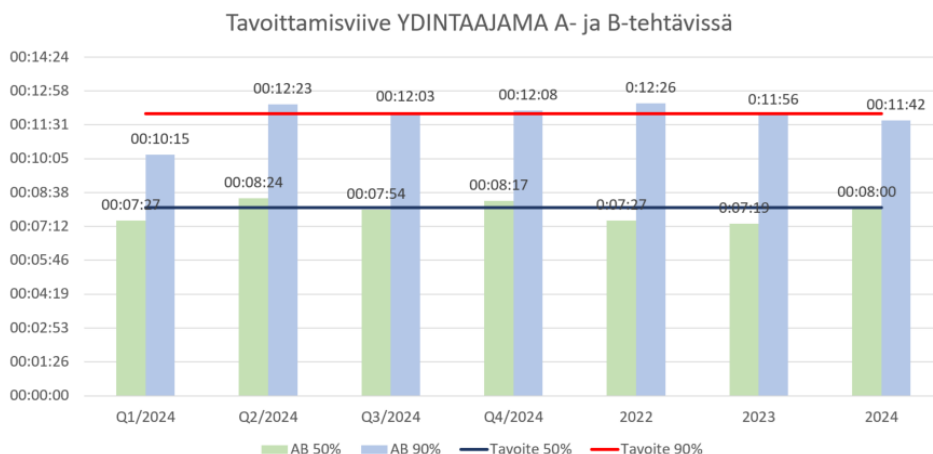
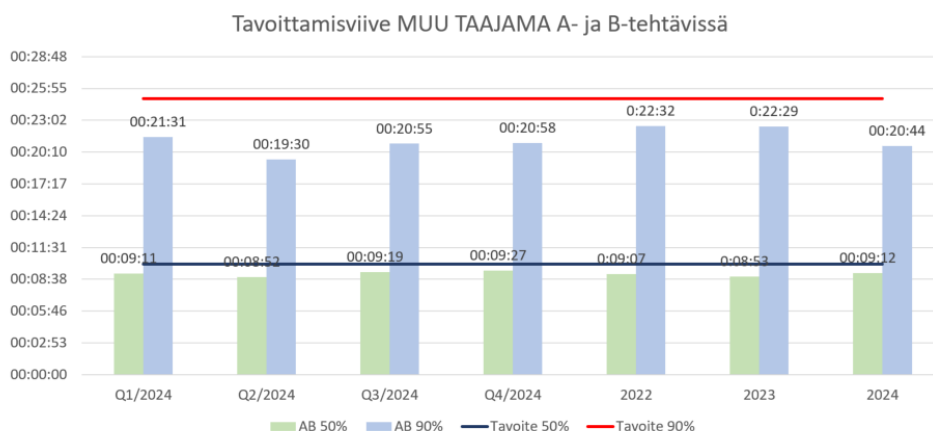
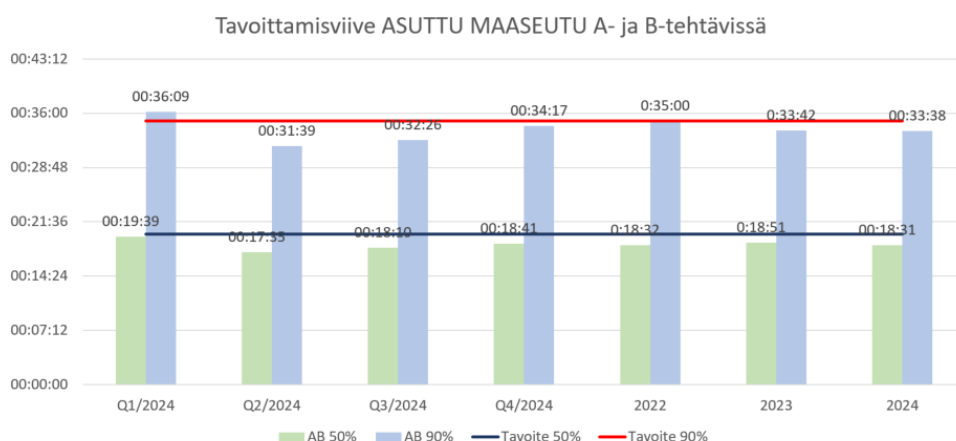

TAULUKKO 4. Yksiköiden lähtöviiveiden mediaani 2024 (CGI).

Hälytyskiireellisyys	Hälytys - Matkalla
A	0:01:52
B	0:02:19
C	0:04:45
D	0:07:42

TAULUKKO 5. Tavoitettujen tehtävien mediaanit sekä 90 % A ja B kiireellisyysluokissa vuonna 2024 (THL).

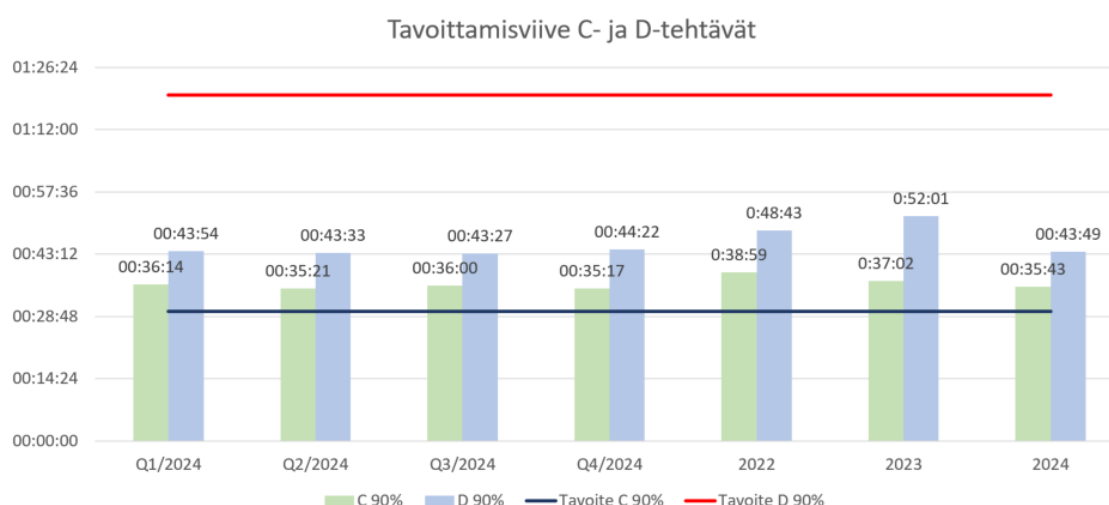
RISKIALUELUOKKA	A 50 %	A 90 %	A (N)	B 50 %	B 90 %	B (N)	AB 50 %	AB 90 %	AB (N)
Ydintaajama	00:06:1	00:09:30	67	00:08:09	00:11:45	472	00:08:00	00:11:42	539
Muu taajama	00:08:2	00:18:04	554	00:09:22	00:21:12	3248	00:09:12	00:20:44	3802
Asuttu maaseutu	00:17:4	00:31:50	224	00:18:45	00:33:47	1045	00:18:31	00:33:38	1269
Muut alueet	00:25:0	00:29:56	13	00:25:14	00:40:46	111	00:24:43	00:40:06	124
Kaikki alueet	00:09:3	00:23:52	858	00:10:32	00:26:20	4876	00:10:22	00:26:00	5734

TAULUKKO 6. Tavoittamisviiveet ydintaajamassa A- ja B-tehtävissä vuosina 2022, 2023 ja 2024 (THL).**TAULUKKO 7. Tavoittamisviiveet muussa taajamassa A- ja B-tehtävissä vuosina 2022, 2023 ja 2024 (THL).****TAULUKKO 8. Tavoittamisviiveet asutulla maaseudulla A- ja B-tehtävissä vuosina 2022, 2023 ja 2024 (THL).**

TAULUKKO 9. Tavoitettujen tehtävien mediaanit ja 90 % C ja D kiireellisyysluokissa vuonna 2024 (THL).

RISKIALUELUOKKA	C 50 % *	C 90 % *	C (N) *	D 50 % *	D 90 % *	D 90 % **	D (N) *
Ydintaajama							
Muu taajama							
Asuttu maaseutu							
Muut alueet							
Kaikki alueet	00:15:59	00:35:43	12773	00:20:41	00:43:49	7115	00:15:59

* (alueet 1–3), ** (puhelun alku – kohteessa)

TAULUKKO 10. Tavoittamisviiveet C- ja D-tehtävissä vuosina 2022, 2023 ja 2024 (THL).**TAULUKKO 11. 90 % ylittäneiden tehtävien lukumäärä ja mediaani vuonna 2024 (CGI).**

RISKIALUELUOKKA	A (N)	A 50 %	B (N)	B 50 %	AB (N)	AB 50 %	C (N)*	C 50 %*	D (N)*	D 50 %*
Ydintaajama	8	0:11:44	54	0:15:08	61	0:14:48				
Muu taajama	56	0:23:17	323	0:28:11	379	0:27:40				
Asuttu maaseutu	23	0:39:40	105	0:43:10	128	0:42:15				
Muut alueet	2	0:40:12	12	0:57:31	13	0:54:06				
Kaikki alueet	89	0:25:44	494	0:31:08	581	0:30:46	1364	0:47:13	667	1:10:39

* (alueet 1–3)

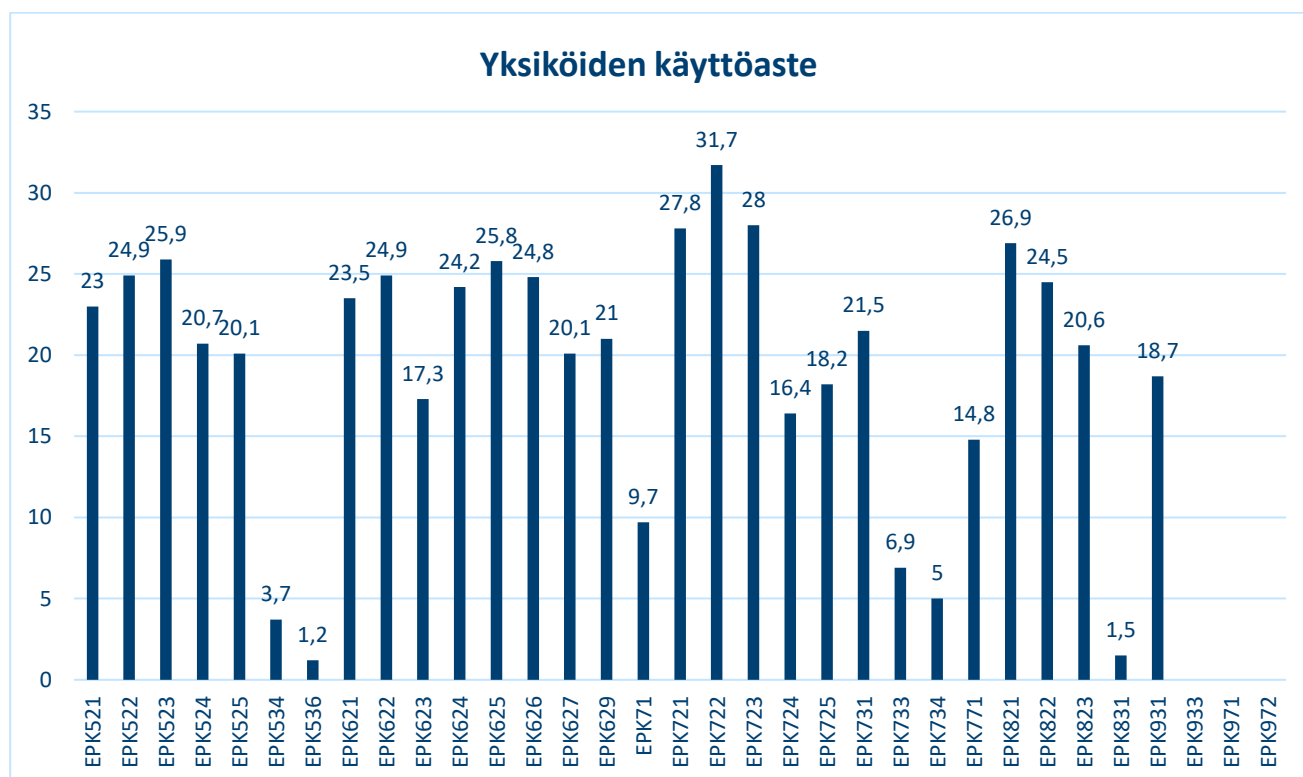
4 Yhteenveto

Vuonna 2024 ensihoitoyksiköillä oli kokonaisuudessaan 36 073 tehtävää. Tämän lisäksi ensivastetehtäviä oli vuoden aikana 434 kappaletta ja pelastustoimen tukitehtäviä 393 kappaletta. Hätäkeskus välitti ensihoitopalvelulle yhteensä 29 151 tehtävää, mikä on 5776 tehtävää (16,5 %) vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kotiin vietävien palveluiden tukitehtäviä sekä nostoaputehtäviä oli ensihoitopalvelulla yhteensä 2794 kappaletta, mikä on lähes 600 tehtävää enemmän kuin edeltävänä vuonna. Kiireettömiä potilassiirtoja oli yhteensä 1302.

Palvelutasopäätöksessä annettuihin aikatavoitteisiin tehtävien tavoittamisajoissa päästiin vuonna 2024 kiireellisten tehtävien (AB) osalta kaikissa riskialueluokissa. Palvelutasopäätöksen tavoittamisaika ei toteutunut C 90 % tehtävien osalta. Tavoiteaika näiden tehtävien osalta on 30 minuuttia ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kyseisten tehtävien tavoittamisviive oli 35:43 minuuttia. Tämä aika on kuitenkin parantunut vuodesta 2023, jolloin kyseinen aika oli 37:02 minuuttia. Kiireettömien D tehtävien osalta 90 % tavoite toteutui hyvin.

24/7 valmiudessa olevien yksiköiden tehtäväsidonnaisuus ensihoitotehtäville oli vuonna 2024 keskimäärin 22,9 %, vaihteluvälin ollessa 14,8 % - 31,7 %. Taulukossa 12 näkyy myös päiväyksiköt, vara-ambulanssit sekä osa erityisyksiköistä. Vuonna 2022 24/7 valmiudessa olevien yksiköiden tehtäväsidonnaisuus ensihoitotehtäville oli keskimäärin 32,6 %, vaihteluvälin ollessa 22 % - 45 % ja vuonna 2023 vastaavaluku oli keskimäärin 28,5 %, vaihteluvälin ollessa 19 % - 40 %. Yksiköiden tehtäväsidonnaisuus on keskimääräisesti laskenut.

TAULUKKO 12. Ensihoitoyksiköiden käyttöaste 2024 (Codea, Kejo).

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella potilaiden tavoittamisajat ovat kiireellisten AB tehtävien osalta pysyneet aikaraamissa. C tehtävien osalta on tapahtunut parannusta edeltävään vuoteen nähden. Tavoittamisaikojen parantamiseen suunnitellut toimenpiteet ovat olleet tarkoituksenmukaisia sekä hyviä. Osaltaan tavoittamisaikojen parantumiseen on vaikuttanut myös uudistunut ensihoitopalvelun tehtävänkäsittelyohje, jonka myös hätäkeskuksen kautta tulevat ensihoitopalvelun tehtävämäärät ovat laskeneet. Kehittämistyötä tulee edelleen jatkaa, jotta päästäisiin myös C tehtävien osalta palvelutasopäätöksessä määriteltyihin aikatavoitteisiin. Ensihoitoyksiköiden tehtäväsidonnaisuus on laskenut ja sitä myöten yksiköiden käyttöasteiden keskiarvo on madaltanut, mikä on merkittävä seikka ajatellen ensihoitajien poikkeusluvan mukaista työaikamuotoa. Ensihoidon palvelutasopäätökseen 2024-2027 kirjatuista kehittämistoimenpiteistä on jo vuoden 2024 toteutuneet ensihoitopalvelun johtamisjärjestelmän uudistaminen sekä hoitotyön johtamisen vahvistaminen. Myös tavoitteeksi asetettu ensihoitoyksiköiden kyvykkyyden ylläpitäminen pelastustoiminnan aloittamiseen ja tukitehtäviin on säilynyt. Kehittämistoimenpiteenä on myös tiivistetty ikääntyneiden sekä muiden toimialueen yhteistyötä. Ensihoidon erityisyksikön (ERTI) osalta on laadittu suunnitelma sekä aloitettu kouluttaminen CBRNE- kyvykkyyden laajentamiseen. CBRNE-tilanteilla tarkoitetaan kemiallisista aineista (C), biologisista taudinaiheuttajista (B), radioaktiivisista aineista (R) ja ydinaseista (N) sekä räjähteistä (E) ja näiden tahallista tai tahattomasta käytöstä johtuvia vaaratilanteita tai sellaisten uhkaa. CBRNE-tilanteet voivat johtua onnettomuudesta, tahallisesta teosta tai luonnollisesta syystä, esimerkiksi luonnollisesta tartuntataudista. Tämän kehittämistoimenpiteen eteenpäin vieminen jatkuu vielä vuoden 2025 aikana. Kehittämistoimenpiteet ovat eriteltynä tarkemmin liitteenä olevassa palvelutasopäätöksessä (liite 1).

Ensihoidon sekä pelastustoimen palvelutasopäätökset on laadittu tiiviissä yhteistyössä siten, että ne muodostavat mahdollisimman eheän kokonaisuuden. Sosiaali- ja terveysministeriö uudistaa ensihoidon palvelutasopäätöksen laatimisohjetta, jonka mukaisesti myös Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ensihoidon palvelutasopäätös tullaan päivittämään.

Lisätietoja

24/7 akuuttikeskuksen ylihoitaja, ensihoidon palvelupäällikkö Päivi Heikkinen, paivi.e.heikkinen@siunsote.fi, 013 3308112